

Vart går Ryssland?

Olycksbådande ideologiska tendenser

Putin har motiverat den ”militära operationen” med att Ukraina utgör ett militärt hot mot Ryssland och att man vill skydda befolkningen i de ryskkontrollerade utbrytarområdena i östra Ukraina. Målet sägs bl a vara att ”avnazifiera” Ukraina.

Men det har även framförts mer radikala motiv, som att Ukraina överhuvudtaget inte har något existensberättigande, att det inte är ett riktigt land utan historiskt tillhör Ryssland, vilket f ö också gäller andra delar av Östeuropa (och Kaukasus). Putin skulle i själva verket ha som målsättning att återupprätta ett Storryssland, omgivet av neutrala, avväpnade buffertstater.

Hur förankrade är egentligen sådana drömmar om att återskapa ett starkt ryskt imperium? Och vad rör sig under ytan? I bakgrunden finns ideologiska tendenser som är ännu mer extrema. Hur stor spridning har de? Nedan återges tre artiklar som handlar om olika aspekter av detta.

Den första tar ett historiskt grepp på den månghundraåriga storryska nationalismen, som även genomsyrade Sovjetunionen under Stalin-epoken, i synnerhet från 2:a världskriget.

Den andra handlar om några riktigt otrevliga uttryck för de mörkbruna högerextremistiska idéer som sedan länge frodats i vissa ryska kretsar. Det alarmerande är att det tidigare var bara ganska relativt små grupper som propagerade sådana idéer (såsom ”nationalbolsjevikerna”). Men sådana tankar har nu, mitt under brinnande krig, även fått utrymme i regimen närstående media.

Den sista handlar om den inflytelserike ryske fascisten Alexandr Dugin (som den slovenske filosofen Slavoj Žižek kallat för ”Putins hovfilosof”¹). Dugin kan verka vara en knäppskalle, men hans projekt och idéer har inte bara en stor åhörarskara och många anhängare i Ryssland, utan i hela världen.

Samtliga artiklarna översatta av Björn Erik Rosin.

Lästips

Genomgående i den ryska propagandan är att Ukrainas saknar existensberättigande och därför bör krossas. Se: [En sammanställning av Rysslands hotfulla retorik mot Ukraina](#) med ett stort antal sådana uttalanden av Putin, Medvedev, Kadyrov, dumapolitikern Leonid Slutskij, TV-programledaren Solovjov m fl.

MF 12/4 2022

Innehåll

International Viewpoint	2
<i>Arvet efter tsarimperiet: Putin och storrysk nationalism</i>	2
Mediapart	6
<i>En stor konflikt med Väst den ryska regimens mål</i>	6
CounterPunch	11
<i>Alexandr Dugin och fascism på vänsterkanten</i>	11

¹ Se (slutet av) artikeln [Ukraina och det tredje världskriget](#)

International Viewpoint

Arvet efter tsarimperiet: Putin och storrysk nationalism

Denis Paillard

International Viewpoint 7 april 2022

Rysslands invasion av Ukraina vittnar om Vladimir Putins mål att återupprätta ”Storryssland”, ett gemensamt hem för ryssar, belaruser och ukrainare. Därmed är han fullt ut arvtagare till en lång tradition från tsarimperiet till dagens Ryssland via Stalin och ledarna för Sovjetunionen efter Stalins död. Envælde och storrysk nationalism har alltid samsats om än på olika sätt.

Vladimir Putin i januari 2022. (CC BY 4.0, hämtad från Wikipedia)

Det Vladimir Putin sagt om Ukraina ingår i detta arv från det tidigare imperiet, men den storryska enheten bröts av revolutionen 1917. I sitt uttalande den 22 februari (två dagar för invasionen) sade han att Ukraina som republik är en katastrofal följd av den politik Lenin förde efter revolutionen:

”Låt mig därför först säga att Ukraina i modern bemärkelse helt skapats av Ryssland, eller närmare bestämt av bolsjevikernas och kommunisternas Ryssland. Den processen inleddes nästan omedelbart efter revolutionen och Lenin och hans vapenbröder gjorde detta på ett mycket grovt sätt mot Ryssland – genom att bryta sönder landet och slita loss delar av dess historiska territorier. [...] Sett ur Rysslands och det ryska folkets historiska uppdrag var de leninistiska principerna om statsbyggande inte bara ett misstag: de var, som man brukar säga, värre än ett misstag.”

I detta anförande finns ekon av en lång essä (50 000 tecken) publicerad på regeringens hemsida i juli i fjol och där Putins hållning klargörs. I texten heter det att ukrainare och ryssar är ett och samma folk.

Avslutningsvis skriver Putin: ”Jag är övertygad om att verklig suveränitet för Ukraina bara kan uppnås genom partnerskap med Ryssland. De andliga, mänskliga och civilisatoriska band som knutits mellan oss genom seklerna härrör från samma källor, de har stärkts av gemensamma prövningar, landvinningar och segrar. Släktskapen mellan oss har överförts från generation till generation. Den finns förankrad i våra hjärtan och minnena hos dem som lever i dagens Ryssland och Ukraina, i de blodsband som förenar miljontals familjer. Tillsammans har vi alltid varit, och kommer alltid att vara, mångdubbelt starkare och framgångsrika. För vi är ett folk.”

Att invasionen i Ukraina byggde på dessa tankar bekräftas av den text som publicerades den 26 februari (för att omedelbart tas bort), dvs två dagar efter invasionen, på den officiella nyhetsbyrån *RIA Novosti*. Texten hade skrivits i förväg och utgick från en snabb och fullständig seger för de ryska styrkorna. Den definierade tydligt vad som stod på spel:

”Ryssland återställer sin enhet. Tragedin från 1991, ja, denna förfärliga katastrof i vår historia, är slutligen över. [...] Ryssland återtar sin historiska integritet och den ryska världen och det ryska folket förs samman: storryssarna (ryssarna i ryska federationen), belaruserna [vittryssarna] och småryssarna (ukrainarna). [...] Ukraina har återvänt till Ryssland. Detta innebär inte att Ukraina upphör som stat. Bara att det kommer att omvandlas, omorganiseras och återgå till sin ursprungliga form som en integrerad del av den ryska världen.”

Med andra ord hade invasionen av Ukraina som främsta mål att föra tillbaka Ukraina i den ryska fällan, avbryta dess relationer med EU och USA, som anklagades för att ha använt Ukraina som en bas för sina planer mot Ryssland. Men det är nödvändigt att betona att denna imperie-/imperialistiska logik² hos Putins Ryssland är helt avgörande: fördömandena av Väst och Nato måste ses i det perspektivet.

Ukrainarnas väpnade motstånd under krigets fyra första veckor krossade alla illusioner om en snabb seger och att kunna förverkliga de ursprungliga planerna. Men detta omintetgör ingalunda vad den ursprungliga planen handlade om: att till varje pris återföra Ukraina till Ryssland (och priset har redan blivit oerhört högt för det ukrainska folket). Idag är det svårt att förutspå vad som kommer att hända närmast – men framtiden ser ganska dyster ut: ukrainarnas heroiska motstånd kommer inte att på egen hand kunna sätta stopp för den ryska ockupationen.

För att förstå och klargöra vad solidariteten med Ukrainas folk handlar om måste vi utgå från följande: kriget i Ukraina är ett aggressionskrig som bedrivs av en imperie-/imperialistisk makt mot en nationalstat, Ukraina, som försvarar sin frihet och sitt oberoende. Denna fundamentala utgångspunkt har delvis kommit att skymmas av en tendens att framställa konflikten som en konfrontation mellan två parter: å ena sidan Väst (EU + EU under Natos paraply), å den andra Ryssland som högt och ljudligt förkunnar att dess integritet attackeras och hotas. En förlängning av kriget kommer bara att gynna och stärka denna syn om att det handlar om två ”läger” och vara till förfång för det ukrainska motståndet och landets kamp för oberoende och suveränitet.

Den situation som uppstått och de dramatiska hot som hänger över det ukrainska folket idag ingår i en lång historia där folkens rätt till självbestämmande erkändes under bara en alltför kort period strax efter revolutionen 1917, då tsarimperiet, ”alla folks fängelse”, störtades. Mycket snart skulle den gamla ryska arvssynden återaktiveras och de facto innebära att man förnekade de nationella rättigheterna hos de republiker som ingick i Unionen av sovjetiska socialistiska republiker.

Lenin mot Stalin

I sina olika uttalanden går Putin till våldsam attack på Lenin för att ha ifrågasatt enhetsstaten. Stalin framställs som den som försvarade en enhetsposition i överensstämmelse med Rysslands historiska intressen. Trots att Stalin till slut fick backa och anammade de teser Lenin stod för var det i själva verket, som Moshe Lewin skriver i *Lenins sista strid*,³ så att ”han (Stalin) var i själva verket övertygad om att händelseutvecklingen och statens verkliga intressen åter skulle få övertaget och att Unionen skulle komma att fungera som han förutsett. Under dessa förhållanden kunde han tillåta sig att på papperet helt och hållet ge efter för Lenin.”

² Med uttrycket ”imperialistisk” vill vi betona att invasionen i Ukraina både består av storrysk chauvinism och rysk imperialism sådan den tillämpas idag i olika delar av världen (Syrien och Afrika i synnerhet).

³ M. Lewin: [Lenins sista strid](#).

Perioden av erkännande av nationaliteternas rättigheter⁴ blev också kortlivad på 1920-talet. Med Stalin vid makten skulle envælde och storrysk nationalism komma att dominera. Nedan, utan anspråk på att vara uttömmande, kommer vi att gå igenom de olika avgörandena.

1930-talet: återgång till enväldet

I sin artikel ”Ego och politik i stalinistiskt envælde” (i *Russie/URSS/Russie*) skriver Moshe Lewin: ”Stalin tenderade alltid att göra tsarimperiets storhet till en del av sin egen och använda traditionen till fördel för sitt eget system. [...] Stalins betoning av sin egen regims släktskap med Imperiet och hans anspråk på gemensamma historiska rötter, i synnerhet hur den grymmaste av tsarer byggt upp en stat, ledde inte bara till att hans egen person fick en radikalt ny karaktär, samma sak skedde med systemets ideologiska och politiska identitet.” Moshe Lewin påminner om att Lenin betecknat Stalin som en *derzjimorda* (”en brutal storrysk grobian”) och skriver att ”det slutade med att Stalin också blev denna storryska grobian”.⁵

Det stora fosterländska kriget

Under kriget deporterades olika minoriteter åren 1941-1944: Volgatyskar, kalmucker, balkarer, karatjer, ingusjier, krimtatarer ...

De sista åren av stalinism och zjdanovism

Stalin och Andrej Zjdanov vid begravningen av den mördade Leningradpolitikern Sergej Kirov 1934

I boken *The Soviet Century* kommer Moshe Lewin in på zjdanovismen (1946-1950), ett särskilt mörkt kapitel i stalinismens historia. ”Bakom en extrem rysk nationalism attackerade zjdanovismen uttryck för nationalism i de icke ryska republikerna.” ”Den zjdanoviska ideologin var naturligtvis Stalins egen – kulmen på hans ideologiska strövtåg. Stalin var nu fascinerad av det ’ärorika’ tsaristiska förflutna. [...] Ännu värre än den yttre utstyrseln var den extrema ryska nationalismen, med bismak av fascism, och typisk för en stalinism i förfall. Stalin ville att denna anda skulle

⁴ Sålunda var Lenin för bildande av en autonom republik för krimtatarerna. Under andra världskriget blev krimtatarerna – och andra nationella minoriteter – deporterade till Centralasien. Först sedan Sovjetunionen upphört fick de återvända till Krim. Den ryska ockupationen av Krim 2014 innebar att förföljelserna av tatarerna fortsatte. Många har emigrerat till Ukraina eller Turkiet (där 100 000 av dem uppges befinna sig).

⁵ På 1930-talet drabbades ukrainska intellektuella och författare av omfattande repression. Se Isobel Koshibs artikel: ”Det känns som om historien upprepar sig, säger poeten från Charkiv medan ryska bomber faller över staden.”, webbsajten *A l'Encontre*, 30 mars 2022.

överleva honom själv. Med detta syfte granskade han personligen den nya sovjetiska nationalsången och tvingade på ett mångnationellt land en lovsång till ”Det stora Ryssland.” (a.a. s 130-133)

Staten och partibyråkratin var splittrad i en rad grupperingar, klickar och nätverk inom olika maktcentra, samlade i mer eller mindre varaktiga allianser, på grundval av gemensamma intressen och mer eller mindre likartade ideologiska synsätt. Det gemensamma för dessa olika delar av byråkratin var hyllningarna till Sovjetunionen (i själva verket Ryssland) som en *derzjava* (”stark stat”). Alla hänvisningar till Oktoberrevolutionen utplånades, allt handlade om ”Det stora fosterländska kriget” (andra världskriget). Man var då vittne till en assimileringsspolitik av icke ryska nationaliteter. Brezjnev utmärkte sig genom att intensifiera russifieringen under tal om ett enat sovjetiskt folk. Från 1976 handlade huvudparollen om hyllningar till ”det ryska språket, framstegets, socialismens och internationalismens språk”.⁶

Nikolaj Mitrochins bok⁷ *Russkaja partia: dvizjenie russkich nacionalistov v SSSR 1953-1985* (Det ryska partiet: de ryska nationalisternas rörelse 1953-1985)⁸ visar att storrysk nationalism var närvarande i alla ledande instanser inom kommunistpartiet: politbyrån, centralkommittén, men även inom Komsomol: våldsamt anti-västlig hållning, beundran för Stalin som framställdes som den som byggt en stark stat, hyllningar till Det stora fosterländska kriget, satsning på militär utbildning och militarisering av ungdomen, glorifiering av Storryssland. Alla inslag i Putins ideologi av idag fanns redan på plats.⁹

Slutet för Sovjetunionen och 1990-talet: Ryssland i brist på bättre

Den 21 december 1991 sattes punkt för Sovjetunionen genom att det bildades självständiga republiker där ledarna var de samma som under den föregående perioden, med undantag för de baltiska staterna. Inom ramen för detta uppstod Ryska federativa republiken. Att Ryssland och Sovjetunionen blandats samman under hela sovjettiden med avseende på styrande organ hade lett till att det inte fanns några egentliga ryska institutioner. Framför allt fanns inget kommunistparti och ett sådant fick skapas i all hast.

Den ryska federationen var ett Ryssland i brist på bättre: en vag och oklar identitet, som svarade mot vad som återstod av Sovjetunionen när republikerna blivit självständiga.¹⁰

Ekonomiskt fick man bevittna hur systemet föll samman genom en rad reformer genomförda i rasande fart: omfattande avindustrialisering, vilda privatiseringar av alla tillgångar i landet (”århundradets största rån”, enligt Moshe Lewin), en drastisk sänkning av levnadsstandarden, en demografisk kris. Den politik Jeltsin stod för handlade om laissez-faire genomförd av liberaler i direkt samarbete med Internationella valutafonden och Världsbanken.

Detta ledde till en explosion av rysk nationalism med det nya kommunistpartiet i Ryska federationen som en av huvudaktörerna. Partiets förste sekreterare, Gennadij Zjuganov, var språkröret för denna elakartade nationalism: en av de broschyrer han skrev bar titeln *Jag är ryss i själ och hjärta* och en annan *Derzjava* (”Stor makt”). Vid flera tillfällen riktade han kritik mot Lenin: ”På mig verkar det som om Lenin var utsatt för starkt tryck av sådana som hatade Ryssland” (nu är inte synen på Oktoberrevolutionen som en judisk-bolsjevikisk sammansvärjning långt borta).¹¹

⁶ Om denna fråga och framför allt den politik som fördes i Ukraina, se tidskriften *L'Alternative*, utgiven av François Maspéro, n° 31, januari 1985.

⁷ Mitrochin publicerade nyligen en artikel i nättidningen *La Revue des Idées*, 22 mars 2022, en mycket välinformerad och bitisk artikel om de självutnämnda republikerna i Donbass.

⁸ Boken finns i tysk översättning: *Die "Russische Partei". Die Bewegung der russischen Nationalisten in der UdSSR 1953-1985* (Stuttgart 2014)

⁹ För en mer grundläggande presentation av Mitrochins bok, se inledningen till *Russie/URSS/Russie*.

¹⁰ Om denna fråga, se Moshe Lewin, ”Un nationalisme de notre temps: le cas de la Russie”, *Russie/URSS/Russie*, sid. 205-238.

¹¹ Se Denis Paillard, 1995, ”Les nationalistes, les communistes et la phénomène patriotique” i V Garros (red.), *Russie postsoviétique, la fatigue de l'histoire*, Bruxelles, Complexe.

Putins Ryssland: Storryssland återskapat

Putin kom till makten i samband med det andra kriget i Tjetjenien. Han inledde snabbt en serie operationer i syfte att minska gapet mellan den Ryska federation som uppstått ur Sovjetimperiets sammanbrott (som ofta betecknades som den andra stora katastrof Ryssland drabbats av – den första var revolutionen 1917) och det historiska Storryssland. På hemmaplan kom det till uttryck både i form av auktoritärt styre och en stark stat, muskulös patriotism, kritik av Väst som både var ”degenererat” och en svuren fiende till Ryssland. Utrikespolitiskt i form av interventioner i ”närområdet”, dvs i de republiker som uppstått efter Sovjetunionens fall.

Under olika ”färgrevolutioner” ingrep Ryssland för att hejda försök att lämna det som man såg som sin intressesfär: den rosa revolutionen i Georgien 2003, Tulpanrevolution i Kirgizistan 2005, Orangerevolutionen i Ukraina 2004. Men också på sistone under konflikten mellan Azerbajdzjan och Armenien samt i Kazachstan. Den politiken ledde till att georgiska territorier som Abchazien och Sydossetien (2008) införlivades med Ryssland. Men det var gentemot Ukraina som Putins strategi skulle få sin mest radikala och brutala form: för Putin är Ukraina till skillnad från de andra republikerna en integrerad del av Storryssland – jfr hans uttalanden, citerade ovan, vid tiden för invasionen av Ukraina.¹²

Ett första steg togs 2014 i samband med Maidan-revolten med annekteringen av Krim och bildandet av de självutnämnda republikerna Luhansk och Donetsk. Invasionen av Ukraina är ytterligare ett steg. Allt tyder på att det inte handlar om någon nyck av en äventyrlig Putin, utan ingår som en del av ett större projekt, teoretiskt underbyggt, om att återskapa ett Storryssland. Även om ukrainarnas hårdnackade motstånd bromsat de ryska truppernas framryckning är det mycket svårt att säga något om den fortsatta händelseutvecklingen. Men det finns ingen anledning att tro att Putin övergett sin plan på att upplösa Ukraina.

Lästips

Vladimir Putin: [Om den historiska enheten mellan ryssar och ukrainare](#)
 Nicolas Werth [om Putins Ryssland och Ukraina](#) (förf. fransk historiker)
 Slavoj Žižek: [Ukraina och det tredje världskriget](#).

Mediapart

En stor konflikt med Väst den ryska regimens mål

François Bonnet

Mediapart, 8 april 2022

De ryska artiklar och uttalanden som citeras och kommenteras nedan är skrämmande. De andas reaktionär storrysk chauvinism, expansionism, rasism och djupt förakt för demokrati. Frågan är hur representativa tankegångarna är för de politiskt och militärt dominerande skikten i dagens Ryssland. Om de har förankring i de ledande kretsarna, och de verkligen är ute efter att försöka genomföra dessa galna idéer, då riskerar framtiden att bli mycket bekymmersam, med ständiga ekonomiska och politiska kriser och krig. Så låt oss hoppas att så inte är fallet och att den nuvarande regimen snarast ersätts av en som är mindre krigisk och mer sansad.

Rådgivare, intellektuella, personer på ledande nivå i Ryssland har i detalj redovisat vad som står på spel för dem i Ukraina. Det är ”Lögnens imperium”, dvs Väst, som det gäller att be-

¹² Det bör påpekas att eurasien-teoretikern Alexandr Dugin är en inflytelserik rådgivare åt Putin. Dugin har nära relationer till olika rörelser på yttersta högerkanten i Europa. Flera artiklar av Dugin kan hittas på extremhögersajten geopolitika.ru. Se även artikeln ur *CounterPunch* nedan, som ägnas helt åt Dugin.

segra för att skapa en ny världsordning. I Moskväs ögon är kriget något "existentiellt" och mobiliseringen sker nu med en retorik av fascistiska övertoner.

Sex veckor efter att Ryssland gick in i Ukraina börjar omfattningen klarna kring denna konflikt utan motstycke i Europa sedan andra världskriget. Förutom Ukrainas framtid handlar det för regimen i Ryssland också om att tillintetgöra "Lögnens imperium", dvs Väst, för att använda samma uttryck som Vladimir Putin den 24 februari, och skapa en ny världsordning.

De som på morgonen den 24 februari, när de första missilerna slog ned i Ukraina, och de närmaste dagarna, betecknade Vladimir Putins agerande som helt "irrationellt" tog grundligt miste. Den ryske presidenten har därefter i tur och ordning betecknats som "sjuk", "isolerad", "paranoid", "dåligt informerad" och för att ha fattat ett "obegripligt" beslut och gett sig in i ett krig karakteriserat som "omotiverat" och som ett "strategiskt misstag".

Ett misstag av sådan omfattning, förklarade andra experter, att Vladimir Putin inte hade några större utsikter att överleva politiskt. Ingen av de tre delar regimen består av – säkerhetstjänsten, oligarkerna och armén – kunde ju stå ut med en president som var på väg att förvandla deras land till en paria internationellt ...

Men sex veckor senare har Vladimir Putin stärkt sin allmakt i ett Ryssland, som förvandlats till ett militärläger. Inte en avvikande röst har hörts inom den politiska och ekonomiska eliten eller säkerhetstjänsten. Motsättningar finns säkerligen och några märktes också de allra första dagarna. Men därefter har allt helt tystnat. Kriget ger inget utrymme för debatt, utan i stället till krigiska och nationalistiska överbud av rent fascistisk karaktär.

Samtidigt har hela samhället tjuvrats fast: förbud mot de sista oberoende medierna och sociala medierna, kontroll av internet, tusentals krigsmotståndare arresterade, organiserade kampanjer av angiveri. Och en hämningslös propaganda som fullbordat denna väg mot en totalitär stat.

Själva ordvalet har också förändrats. Det tal Vladimir Putin höll den 16 mars kan jämföras med stalinismens värsta stunder. "Det ryska folket kan skilja patrioter från slödder och förrädare och spotta ut de senare som en fluga som råkat hamna i munnen. Jag är övertygad om att denna naturliga och nödvändiga rening av samhället kommer att stärka vårt land", sade han den dagen.

Raden av bakslag på fältet för den ryska armén har inte förändrat något. Bombningarna av civilbefolkningen, förstörelsen av städer, avslöjandena om eventuella krigsförbrytelser i stor skala har inte försvagat regimen. De händelserna har snarast svetsat samman den ryska eliten än mer. Och befolkningen, om man får tro något så när trovärdiga opinionsmätningar (som Levada-centrets), stöder regimen massivt.

Alla parametrar finns därför på plats för att detta invasionskrig mot ett självständigt land kommer att vara i månader och rent av riskera att omvandlas till ett totalt krig som sträcker sig utanför den ukrainska ramen. För sedan den 24 februari har en rad texter och anföranden av ryska ledare eller personer närtstående regimen beskrivit vad denna konflikt egentligen handlar om. Tre mål har angetts.

1. Skapa en "ny världsordning"

Det första målet har tydligt uttalats av en nyckelperson inom rysk utrikespolitik sedan 30 år. Det är Sergej Karaganov, idag en av utrikesminister Sergej Lavrovs närmaste män. Karaganov har lett en rad forskningscentra, varit rådgivare till Boris Jeltsin men framför allt till Vladimir Putin och fått ge namn åt flera olika doktriner. Karaganov har under lång tid utarbetat teorin om Västs orubbliga nedgång, behovet av att skapa ett "Stort Eurasien" och närmande till Kina.

I en lång intervju den 28 mars med den brittiska veckotidningen *The New Statesman* sätter Karaganov ribban högt. "För den ryska eliten handlar detta krig om någonting oerhört viktigt, det är ett existentiellt krig. Detta är på sätt och vis ett krig via ombud mellan Väst och världen i övrigt – där Ryssland utgör själva essensen av "den övriga världen" – om en ny världsordning. Ryssland kan

inte tillåta sig att 'förlora', vi har därför behov av någon sorts seger. Och om det uppstår en känsla av att vi håller på att förlora kriget då tror jag det finns en reell möjlighet till upptrappning", säger han.¹³

Sergej Karaganov bemödar sig om att vara tydlig. "Ett nederlag är otänkbart", och om ett sådant perspektiv ändå skulle avteckna sig kommer Ryssland att "att välja att eskalera", eftersom det handlar om "ett existentiellt krig". Formuleringen är avpassad på millimetern, eftersom den ryska doktrinen ger landet rätt att använda sig av kärnvapen vid ett "existentiellt hot". På frågan om just den aspekten svarar Karaganov: "Jag kan inte utesluta det. Vi befinner oss i en fullständigt ny situation."

Karaganov framhåller att "Väst aldrig kommer att återfå sin maktställning, och för övrigt spelar det ingen roll om det går under." Han beskriver vad som skulle kunna vara en acceptabel seger för Ryssland: "Jag anser att det skulle handla om en delning av Ukraina, i en eller annan form. En del av Ukraina får bli en stat som är vänskapligt sinnad till Ryssland, andra delar skulle kunna styckas upp. Polen skulle inte ha något emot att återta vissa delar av västra Ukraina, och kanske skulle Rumänien och Ungern gå med på det också."

Detta är för övrigt nya mål för den ryska armén. Vad det handlar om är att erövra maximalt med territorium, städer och hamnar i östra och södra Ukraina. Fredsförhandlingar skulle sedan kunna starta utifrån en styrkeposition och uppdelningen av landet bli ofrånkomlig.

Möte med Vladimir Putin 18/3 på Luzjnikistadion i Moskva för att fira 8-årsdagen av annekteringen av Krim (foto Kremlin.ru)

2. En gång för alla göra slut på Ukraina

När Dimitrij Medvedev tog över som rysk president 2008, för att fyra år senare återlämna ämbetet till Vladimir Putin, var västliga diplomater entusiastiska. Äntligen en modern man, öppen och redo till sunda relationer med EU och USA ... Tio år senare är Medvedev en av de värsta hökarna inom regimen.

Som vice ordförande i Nationella säkerhetsrådet publicerade han den 5 april något av en brandfackla på VKontakte, det viktigaste sociala nätverket i Ryssland, där han upprepade flera inslag i

¹³ Se även artikeln [Sergej Karaganov visar hur den ryska eliten tänker](#)

Vladimir Putins essä från juli förra året om att någon ukrainsk nation inte finns och att det därmed heller inte kunde vara fråga om någon självständig stat.

Sergej Karaganov kan inte säga ”om Ukraina kommer att överleva, för det har en mycket kortvarig historia som stat, i det närmaste icke existerande, och där finns heller ingen elit i stånd att skapa någon stat”. Dimitrij Medvedev är ännu mer kategorisk: Ukraina existerar kort och gott inte.

”I stället för att vara stolt över vad förfäderna åstadkommit har sedan 1991 en pseudohistoria om den ukrainska staten skrivits och idén om ett enda ryskt folk smulats sönder. [...] Den djupa ukrainismen, närd av antiryskt gift och den totala lögnen om en pseudo-identitet är ett enormt falsarium. Något sådant har inte existerat i historien och kommer heller inte att göra det idag”, skriver Dimitrij Medvedev.

Med understöd av Väst i syfte att lättare kunna förgöra Ryssland sägs nazistiska bataljoner ha tagit makten i Ukraina. ”I trettio år har ukrainska fanatiker drömt om Tredje riket [...] och det ingen ska därför bli förvånad över om Ukraina kommer att gå samma öde till mötes som Tredje riket”, tillägger han.

Medvedev upprepar de två krigsmål Vladimir Putin angett: ”demilitarisera och avnazifiera Ukraina”. ”Målet är att skapa fred för framtida generationer ukrainare och möjligheten att så småningom bygga ett öppet Eurasien, från Lissabon till Vladivostok”, avslutar den tidigare presidenten och nämner än en gång detta Eurasien, som de styrande i Ryssland varit besatta av i närmare tjugo år.¹⁴

Bara två dagar efter att kriget inletts publicerade för övrigt den officiella nyhetsbyrån *RIA Novosti* ett inlägg som redan angav vad en seger för Moskva skulle innebära (inlägget försvann några timmar senare, men finns tillgängligt, översatt till franska, på *Mediaparts* hemsida¹⁵). Det hade rubriken ”Ett nytt Ryssland och en ny värld” och hade skrivits av Pjotr Akopov, en glödande nationalist och anhängare till Putin.

”Ryssland återfår sin enhet: katastrofen 1991, denna förfärliga tragedi i vår historia, denna onaturliga förskjutning, kommer att vara över”, skrev Akopov i en hyllning till Putins beslut. ”Det är den ryska världens återkomst, det vill säga de tre staterna Ryssland, Belarus och Ukraina, som tillhör samma geopolitiska enhet. Och som kommer att göra det möjligt att omdefiniera relationerna med Väst”, fortsatte Akopov entusiastiskt.

”Skapandet av en ny världsordning går allt snabbare och konturerna av den avtecknar sig allt klarare i spillrorna av den anglo-saxiska globaliseringen. En värld med flera poler har till sist, och för gott, blivit verklighet”, tillade Pjotr Akopov.

3. En ny totalitär stat

”Den som inte saknar Sovjetunionen har inget hjärta, den som vill återskapa det har ingen hjärna”, sade Vladimir Putin 2005. Sjutton år senare är det inte Sovjetunionen utan imperiets Ryssland som Vladimir Putin vill återskapa. Den ryske presidenten är övertygad om att ”Lögnens imperium” gjort Ukraina till en marionett för att kunna angripa Ryssland. Han har egentligen aldrig frigjort sig från den KGB-kultur han ingick i under åren i DDR.

I en artikel från IFRI (Utrikespolitiska institutet i Frankrike) går forskaren Dimitri Minc i detalj igenom hur den ryska eliten och olika säkerhetstjänster ser på de strategiska hoten:

”Ryssland ser sig utsatt för ett djupt fientligt strategiskt hot. Moskva är offer för ett indirekt, icke förklarat, krig på alla fronter, med undantag för en direkt väpnad krigföring mellan stater som landets fiender – Väst – ännu inte vågat sätta igång mot Ryssland. Den politiskt-militära eliten i Ryssland hyser två centrala uppfattningar: omvärlden är djupt fientlig mot Ryssland och USA är allvetande och allsmäktigt.”

¹⁴ Medvedevs uttalande kommenteras och citeras även i *Expressen*: [... Han hotar med ett folkmord](#). Se även kommentarerna till Medvedevs uttalande i lästipsen efter artikeln (nästa sida).

¹⁵ [L'avènement de la Russie et d'un monde nouveau](#)

Målet med detta krig mot Ukraina är att en gång för alla likvidera vad som betecknas som ”ett existentiellt hot”. Men denna likvidering innebär också att en ny totalitär stat måste upprättas. Det är så gott som redan avklarat i Ryssland, där propagandan har kontrollen över tanken och individerna kontrolleras genom fängslanden och mord.

Att upprepa detta i Ukraina är nu den uppgift som väntar efter ett krig där enda alternativet till en seger för Ryssland är en allmän undergång på europeisk eller global nivå, säger Sergej Karaganov. Följaktligen har de ultranationalistiska och fascistiska intellektuella som omger makthavarna i Kreml tagit sig an den frågan: hur kväsa, eller snarare ”avnazifiera”, Ukrainas folk?

Den 3 april publicerade den officiella nyhetsbyrån *RIA Novosti* ett helt osannolikt inlägg av skribenten och statsvetaren Timofej Sergejtsev. Med tanke på våldsamheten i texten och den uttalat fascistiska ordströmmen skulle en sådan text aldrig ha kunnat publiceras utan grönt ljus av regimen. Den ger en uppfattning om den ideologiska ”atmosfär” som idag råder inom den ryska eliten.

Timofej Sergejtsev skriver faktiskt att ”nazismen i Ukraina utgör ett större hot för freden och för Ryssland än den gjorde i Hitlers version”. Vidare att ”Väst kollektivt skapat, utgör källan till och det som sponsrar den ukrainska nazismen”.¹⁶

Vad som förestår är en plan som kommer att kräva ”minst en generation” att verkställa, eftersom det är uppenbart att ”[Ukrainas] befolkning är helt igenom nazistisk”, meddelar han. Planen handlar om likvidering av eliten och alla stridande, ”omskolning” av befolkningen och systematisk repression. Ett orwellskt 1984 fast med 2022 som sin början.¹⁷

På sajten *Desk Russie* lyfter historikern Françoise Thom fram en annan text, denna gång av den ryske statsvetaren Vladimir Mojegov. Av den går det lättare att förstå de vidare internationella perspektiven bakom invasionen av Ukraina. ”Vårt mål i Ukraina är inte att omplacera den antiryska härden tusen kilometer längre västerut, utan att göra vår västgräns till en trampolin mot ett nytt Europa, inte dagens kaotiska och dekadenta Europa, utan ett traditionens Europa”, skriver han.

Också där hittar man spår av Vladimir Putins tal, där han utmålar Väst som dekadent och förhärjat av ”genustänkande”, medan Ryssland med sin ortodoxa religion, sin eviga konservatism och sin auktoritära hållning kan vara den som räddar den kristna världen. I en och en halv månad har således det varit detta ideologiska universum som styrt den ryske presidentens agerande i en blandning av krigisk ultranationalism och fascism.

Bara för några år sedan var det inte många specialister, diplomater eller observatörer som tog denna ideologiska fanatism på allvar. Man talade i stället om Vladimir Putin som en raffinerad intrigör, pragmatisk och kapabel att inse styrkeförhållandena. Kriget i Ukraina innebär ett definitivt slut för allt sådant. I stället finns tecken på att det värsta kan vara att vänta och att den ryska regimen inte drar sig för att sätta hela Europa i brand.

Lästips

Medvedevs uttalande har fått stor uppmärksamhet i internationellt, särskilt i Storbritannien. Exempel:

[Putin wants to ‘build an empire stretching from Russia to Portugal’ \(Metro\)](#)

[Vladimir Putin ‘wants to build pro-Russia empire from Vladivostok to Portugal’ \(Mirror\)](#)

[...endgame from the war on Ukraine is a Moscow-led empire from Vladivostok to Lisbon \(Daily Mail\)](#)

[Ukraine war: Russians fed twisted picture and one voice – that of Putin \(BBC\)](#)

Ryska nyhetsbyrån *Tass* om uttalandet: [Medvedev weighs in on goals of Ukraine special operation](#)

¹⁶ Inlägget kommenterades i både *Aftonbladet* ([Rysk ledarskribent vill ha massavrättningar: Utplåna allt ukrainskt](#)) och i *DN* ([I Putins ryska propaganda läser jag en manual för folkmord i Ukraina](#))

¹⁷ Hela Sergejtsevs artikel finns i svensk översättning: [En rysk plan för folkmord på Ukrainas folk](#)

CounterPunch

Alexandr Dugin och fascism på vänsterkanten

Dan Glazebrook¹⁸

CounterPunch, 10/4 2022 [OBS: Först publicerad i vinternumret 2019 av *CounterPunch Magazine*]

Alexandr Dugin (Foto: Mehdi Bolourian CC BY 4.0)

Alexandr Dugin är antagligen, vid sidan av Steve Bannon, den mest inflytelserike fascisten i världen idag. Hans tv-station når drygt 20 miljoner och det dussintals tankesmedjor, tidskrifter och webbsajter han och hans anställda förfogar över når ännu fler. Läsaren av dessa rader har med säkerhet tagit del av material som ursprungligen publicerats på något av hans medieföretag.

Den ”röd-bruna” alliansen är hans strategi – ett försök att ena yttersta vänstern och yttersta högern under hegemoniskt ledarskap av den senare. På ytan kan mycket av hans program vid en första anblick verka tilltalande för vänsterfolk – kritik av USA:s dominans, stöd för en ”multipolär” värld och även en skenbar respekt för icke västliga och förkoloniala samhällen och traditioner. I själva verket är den sortens ståndpunkter, hur nödvändiga de än må vara i ett verkligt vänsterprogram – varken dåliga eller bra i sig, istället är de verktyg för att skapa en ny värld. Och den värld Dugin vill skapa är en av renrasiga etniska stater, styrda av en euro-rysk vit maktaristokrati (”axeln Moskva-Berlin”) där Asien underordnas Ryssland via ett uppstyckat Kina. Detta handlar inte om något anti-imperialistiskt program. Det är ett program för inom-imperialistisk kamp för kontroll av Europa och Asien: för ett återskapat Tredje rike.

¹⁸ Dan Glazebrook är politisk kommentator och aktivist. Han är författare till bl a *Divide and Ruin: The West's Imperial Strategy in an Age of Crisis* (Liberation Media 2013) och *Supremacy Unravelling: Crumbling Western Dominance and the Slide to Fascism* (K and M 2020).

Dugin företräder den form av fascism, som gjort sig känd som National-bolsjevism. Den uppstod först åren efter bolsjevikrevolutionen och under inbördeskriget. En del av resterna av den besegrade vita armén började luta åt att om inte bolsjevismen gick att störta med våld skulle kanske dess auktoritära tendenser gå att utveckla och så småningom föra över mot ultranationalism. En klassisk strategi för att infiltrera vänstern och krossa den inifrån. Under Stalin fick en del av national-bolsjevikerna återvända till Sovjetunionen och blev delvis rehabiliterade i ett försök att ge nationalistisk och patriotisk trovärdighet åt Stalins styre. Egentligen handlade det om att båda sidor utnyttjade varandra för att ge legitimitet åt och öka attraktionskraften i respektive projekt.¹⁹

Fram till Brezjnev-epoken var denna strömning rätt marginell. Men på 1980-talet gick national-bolsjevikerna samman med andra ultranationalister och bildade *Pamjat*, en antisemitisk och monarkistisk organisation, som skyllde ryska revolutionen på en sammansvärjning mellan sionister och frimurare och egentligen för det mesta av problemen i landet. Dugin kom med i dess centrala ledning. Men tydligen ansåg han organisationen vara alltför ”modern” och försökte utveckla en mer mystisk och ”traditionalistisk” form av fascism. 1989 blev han utesluten ur *Pamjat* – efter ett misslyckat försök att avsätta ledningen där – och gav sig ut på en turné i Västeuropa, där han blev påverkad av den franske högertänkaren Alain de Benoists *Nouvelle Droite* (Nya högern) och fick nära relationer till ledande personer inom den, som Jean-François Thiriart, Robert Steuckers och de Benoist själv. De personerna hade spelat en stor roll för att utveckla en strategi där fascismens rentvårdades och rehabiliterades genom att införliva paroller och begrepp från vänstern, och även från liberalt håll, och som skulle bli oerhört betydelsefulla för Dugins egen politiska bana. de Benoist hade förordat att man skulle avstå från att lägga fram ett öppet fascistiskt program för att i stället fokusera på att odla en intellektuell terräng där ett sådant program åter skulle bli acceptabelt. I detta syfte skapade han en tankesmedja, GRECE (”Forsknings- och studiegruppen om den europeiska civilisationen”) i syfte att bedriva en långsiktig ”ideologisk-kulturell kamp” som han gav namnet ”metapolitik”, baserad på den strategi som först myntats av den italienske kommunistledaren Antonio Gramsci.

Efter några misslyckade försök att direkt ta sig in i politiken (han fick mindre än 1 procent av rösterna när han till exempel 1995 kandiderade till den ryska duman) började Dugin snart tillämpa en liknande strategi. Hans första tidskrift, *Elementij*, grundad 1993, prisade nazisterna och de konservativa revolutionärer som varit deras föregångare och publicerade de första översättningarna till ryska av Julius Evolas texter, den esoteriske fascist som varit verksam under mellankrigstiden. Därefter har han grundat eller tagit över dussintals tidskrifter, tankesmedjor, förlag och webbplattformar där han sprider sina idéer, bl a *Katehon*, *Geopolitika*, *Arktos*, *Eurasia*, Förlaget *Avatar*, voxnr.com, *Arctogaia*, *Fort-Russ*, Centret för Synkretistiska studier, *Duran*, Nya universitetet, *Vtorzjenije* (Invasion), Tidskriften *Eurasianist*, evrazia.info, ryska *Time*, *Globala revolutionära alliansen*, *Gröna stjärnan*, *Nytt Motstånd/Öppen Revolt*, ”Centrum för konservativ forskning” vid sociologiska fakulteten på Moskvas universitet, ”Konservativa klubben i Sankt Petersburg” vid filosofiska fakulteten på universitetet i Sankt Petersburg och förlaget *Amphora*. Ett oroväckande stort antal av dem har vunnit gehör inom delar av vänstern, artiklar ur dem har aningslöst publicerats och delats på sociala medier av personer, som aldrig skulle drömma om att sprida material från vit makt-kretsar som Ku Klux Klan.

¹⁹ I detta sammanhang bör nämnas den storryske nationalisten och fascisterna Sergej Dmitrievskij (1893-1964), som arbetade som sovjetisk diplomat fram till 1930, då han hoppade av. Han skrev en biografi om [Stalin](#) (på svenska 1931), som han beundrade utifrån en nationalistisk utgångspunkt. Han imponerades storligen av nazismen och skrev senare en *Hitler*-biografi, som gavs ut av det nazistiska förlaget Svea Rike (1934).

Intressant nog så var det den maoistiske tidningen *Gnistan* som 1969 grävde fram denna sorgliga figur ur historiens sophög, i en artikel med rubriken ”Sanningen om Lenins testamente”. Anledningen var helt enkelt att Dmitrievskijs Stalin-biografi försåg *Gnistan*-skribenten med (i själva verket dåliga) argument för att avfärda kritik mot Stalin. Fadäsen att tillgripa en fascist i detta syfte var givetvis graverande och ledde till en hel del förvecklingar. Om detta och mer om den tidigare ”national-bolsjevikerna”, se introduktionen till [Stalin](#). – Red

Mycket av hans arbete har finansierats av den ryske miljardären Konstantin Malofeev och de olika plattformarna täcker en bred bas i termer av inriktning och målgrupper. En del är av mer traditionell högerkaraktär, medan andra använder sig av ett mer anarkistiskt och *ouvrieristiskt* bildspråk och vokabulär. Den USA-baserade *New Resistance* är värd att nämna. *New Resistance* grundades av James Porazzo, tidigare ledare för den mer uttalade vit makt-organisationen *American Front* (med brittiska *National Front* som förebild), som en gång betecknade judarna som ”smutsiga och ondskefulla och som världen skulle klara sig bättre utan” och som helt klart ingår i Dugins globala nätverk. Man publicerar ofta Dugins artiklar med länkar till Dugins ”Centrum för synkretistiska studier” och hans böcker. I *New Resistance* går det att hitta klassiska vänsterfraser som ”Alldeles för ofta har vi arbetare anammat kapitalismens nollsummespel och logik om att hund-biter-hund och tvingats ägna oss åt militära och ekonomiska företag som strider mot våra klassintressen” och publicerar till och med dekaler med den palestinsk-kommunistiska aktivisten Leila Khaled som sympatisörerna kan ladda ned. Gruppens program i elva punkter är ett klassiskt fascistiskt mischmasch av en traditionell socialistisk önskelista, tillbaka till naturen och signalord för högern om rätten att bära vapen, överbefolkning, men först när man gräver djupare i manifestet dyker det upp krav på etnisk renhet och segregation. Annars vrids Gramscis tal om ”organiska intellektuella”, rotade i arbetarklassen, till stöd för en ”Ny aristokrati”.

Alexander Reid-Ross har visat hur dessa duginistiska sajter och tankesmedjor sedan vidgar sitt inflytande över resten av nätet: ”Dugins tankearbeten läses av journalister och redaktörer på andra sajter som *Fort-Russ* som uppger sig ha några miljoner läsare varje månad. *RT* och *Sputnik* plockar upp artiklarna och skribenter på sajter som *Fort-Russ* och *Katehon* vidarebefordrar Kremls ”spin” till alltfler användare.

Sedan förs det vidare av vänsterinriktade journalister i Västländer för att göra versionerna mer attraktiva för en större publik i Väst. *Fort-Russ* egen hemsida bekräftar denna strategi: ”Med tre miljoner läsare i månaden har vi ofta lyft fram ’obekväma sanningar’ som ’vanliga’ Kremlstödda källor som *RT* och *Sputnik* inte kunnat göra. Vi gav en råversion till läsarna innan *RT* och *Sputnik* hittade den rätta vinkeln på det. Det har lett till att många av våra längre artiklar och stora nyheter har lagts ut av dem senare.” I december 2013 sammanställde Dugin en lista över hundratals politiker och intellektuella, som han försökte påverka via kontakter med *RT* under rubriken ”Länder och personer där det finns möjlighet att bilda en elitklubb och/eller en grupp av informations-påverkan via *Russia Today*”. På listan fanns namn som Viktor Orban och Alain de Benoist samt vänsterfolk som Syrizas ledare Alexis Tsipras.

Samtidigt som Dugin ägnade sig åt den sortens ”metapolitiska” strategi var han också involverad i att utveckla och påverka så gott som alla nu existerande ryska grupperingar inom yttersta högern. Efter att 1993 varit en av grundarna till Nationalbolsjevikiska partiet²⁰ fortsatte han med att skriva programmet åt (det grovt felaktigt kallade och djupt antijudiska) Kommunistiska partiet i ryska federationen, och verkade som rådgivare till Vladimir Zjirinovskijs (lika felaktigt kallade och fascistiska) Liberaldemokratiska partiet. Därefter har han varit rådgivare till talmannen i duman och bildat Eurasien-partiet (2002) och Eurasiatiska ungdomsrörelsen (2005) och också hunnit med en kort tid som ledande medlem i det öppet fascistiska partiet *Rodina*.

2008 utnämndes Dugin till professor vid det ansedda Moskvas statliga universitet och hans lärobok ”Geopolitikens grunder” är uppenbarligen en viktig del av kurslitteraturen vid den ryska militärakademin. Han har nära kontakter med yttersta högern i USA – som förre ledaren för Ku Klux Klan, David Duke, en av hans lärjungar Nina Kuprianova är gift med den ledande amerikanske fascisterna Richard Spencer, medan han själv och Alex Jones brukar synas på sina respektive tv-shower – men även med vänstergrupper som Syriza, vars då utrikesminister Nikos Kotzias bjöd in honom att föreläsa om eurasianismen på universitetet i Pireus 2013, enligt vad *Financial Times* uppger. Dugin tycks också ha en roll som ”inofficiellt sändebud” åt Rysslands regering och ska ha

²⁰ Se [National Bolshevik Party](#) (engelska Wikipedia)

medverkat till att få till stånd närmandet mellan Turkiet och Ryssland sedan Turkiet 2015 skjutit ned ett ryskt stridsflygplan.

Dugins världsåskådning kokar egentligen ner till en kombination av ”etno-pluralism” och det han försåtligt kallar neo-eurasianism. Båda idéer går utmärkt att förena med byggandet av ”röd-bruna” allianser, eftersom båda innehåller delar som kan appellera till vänstern, men egentligen ger teoretisk motivering för folkmord och imperialistiska krig.

Enligt Alain de Benoist är etno-pluralism baserad på respekt för alla folks unika kultur och syftar till att få ett slut på arrogansen hos dagens imperialistiska liberalism. Politiskt korrekta fascister som växt upp i de Benoist-Dugins mylla säger sig ofta stödja ”Black Power”, ”Red Power” och så vidare ända till Vit Makt: Afrika åt afrikanerna, Europa åt européerna. Men den bakomliggande tanken är förstås att icke européer kan fara och flyga och invandring framställs som ett hot, rent av en sammansvärjning, mot den essentialistiska traditionella europeiska kultur, som Dugin stöder. Egentligen tycks ett strategiskt mål för duginisterna vara att omvandla antikrigsrörelsen till en rörelse mot flyktingar. Flyktingar undan krig framställs som ett vapen använt av judiska finansiärer som George Soros för att späda ut och försvaga europeisk kultur.

Samtidigt matchas denna fientliga hållning, om flyktingar som en oren och degenererande påverkan på gammal god europeisk tradition, med smicker av andra ”traditionella kulturer”, i synnerhet islam. Dugin har haft några större framgångar med att ansluta muslimer till sin sak, hans nära medarbetare (tidigare också han medlem av *Pamjat*), Gejdar Dzjemal har startat en egen fascistisk tankesmedja *Florian Gejer-klubben*. I Dugins bok från 2014, *Det eurasiatiska uppdraget*, uppges att Sheikh Talat Tadzjuddin, högste mufti för Centrala andliga muslimska direktoratet, är en av anhängarna. Medan huvudfåran inom yttersta högern efter 11 september 2001 bytt fot till en ”pro-judisk” (eller i varje fall pro-israelisk) hållning av enhet mot islam verkar duginisterna vilja få yttersta högern att återgå till sina uppfattningar före 9/11 om att uppvakta muslimer på högerkanten och gå samman med dem i ett gemensamt antisemitiskt program. Etno-pluralism är per definition antisemitisk för enligt Dugin är ”subversiva, destruktiva judar utan nationalitet, genom själva sin existens ett hot mot rasmässigt rena, kulturellt homogena, etno-stater”. Detta utesluter förstås inte möjligheten av stöd till Israel som en potentiell grund för en sådan stat och Dugins *Arctogaja* har mycket riktigt odlat kontakter med ultranationalistiska sionistiska grupperingar, vars syn på kulturell renhet överensstämmer med hans egen.

Det Dugin kallar ”neo-euroasianism” bygger på den amerikanske fascisten Francis Parker Hockeys tal om en stor koalition mot ”atlanticismen” och USA:s välde. Åter kan detta vid första påseende förefalla tilltalande för genuina antiimperialister, för vad kan väl vara mer antiimperialistiskt än en politik som går ut på att isolera och försvaga världens största imperialistiska makt? Vid en närmare granskning utmynnar dock Dugins eurasianism i ett grovt försök att skapa ett av Ryssland lett vitt maktblock i syfte att krossa Kina och förbereda ett stort inom-imperialistiskt världskrig. I Dugins enkelspåriga och dunkla tänkande blir världshistorien till en evig kamp mellan ett degenererat ”havsimperium”, en ”Leviatan”²¹ idag representerad av främst USA:s och Storbritanniens atlanticism och ett av Ryssland lett ”landimperium” – en ”Behemot”, ett vidunder, för att upprätthålla slavisk och europeisk kultur och försvara den mot de muslimska och kinesiska horder som fått fria tyglar av den atlanticistiska globaliseringen. Samtidigt som Dugin i ”Geopolitikens grunder” förordar ett propagandistiskt fokus på USA (”USA kommer just att vara den främsta syndabocken”, som han koncist uttrycker det) ser han Kina som den stora fienden, som, skriver han, ”i största möjliga utsträckning måste upplösas”. Trots sin skenbart fientliga syn på USA är duginismens omedelbara mål i själva verket samma som USA-imperialismens – att krossa Kina.

I själva verket är neo-eurasianism en felaktig och förskönande beteckning på detta projekt. De ursprungliga neo-euroasianisterna under mellankrigstiden – som i likhet med national-bolsjevikerna

²¹ Leviatan är ett namn på ett sjöodjur (monster) som förekommer i Gamla Testamentet. Förkroppsligar ondskans krafter.

uppstod ur resterna av de vita ryska arméerna i exil – var inspirerade av mongolväldet och ville på olika sätt återskapa det. Som Edmund Griffiths påpekat går Dugins projekt i huvudsak ut på att återskapa territorierna inom Tredje riket (inklusive de delar av Ryssland man aldrig lyckades erövra) under gemensamt tyskt-ryskt förmyndarskap ("Axeln Moskva-Berlin" som han kallar det). Därigenom står han närmare sin mentor Jean-François Thiriarts uppfattning om ett "vitt maktblock" från Lissabon till Vladivostok (och där hela Sydväst- och Sydostasien inte ingår). Den verkliga inspiration Dugin verkar ha hämtat hos klassisk eurasianism är strategin om infiltration och kolonisering av vänstern i stället för en direkt konfrontation med den.

Precis som Hitler verkar Dugin ha det brittiska imperiet som modell för sitt framtida "eurasiatiska imperium". Efter det första indiska självständighetskriget 1857 – den största antikoloniala resningen under 1800-talet som det tog den brittiska armén tre år att kväsa – började britterna mer fokusera på att knyta band till "traditionella" (helst religiösa) ledare för att Imperiet skulle slippa undan en del av sin smutsiga byk (de härskande familjerna på en stor del av Arabiska halvön är en ännu existerande produkt av denna period). På samma sätt verkar Dugins vision av "Eurasien" vara en vid samling av kulturellt-nationalistiska bantustans kontrollerade av till Ryssland kopplade gangsters (eller representanter för den traditionella, patriarkaliska naturliga hierarkin, för att använda Dugins egen formulering) under ryskt överinseende. Samtidigt får Dugins inställsamma hållning till islam en geopolitisk konsekvens när han förordar en "kontinental rysk-islamisk allians" – främst med Iran – baserad på den "de ryska och islamiska civilisationernas traditionella karaktär". Det bör dock påpekas att Dugins smicker av islam inte hindrat honom från att applådera att USA:s president låtit strypningen av Iran prägla sin utrikespolitik, precis som det heller inte hindrat Putin från att delta i denna strypning både genom att ge grönt ljus för israeliska flygräder mot iranska styrkor i Syrien och pumpa upp mer olja för att underlätta Trumps blockad av iransk olja. Tvärtom kommer den sortens agerande bara att öka Irans beroende av Ryssland och bli till en illustration av den chauvinistiska karaktären i denna "allians", både som den framstår i Dugins filosofi och i dess realpolitiska uttryck redan idag.

Där "neo-eurasianismen" verkligen visar hur förenlig den är med sin förment atlantiska fiende är i inställningen till Kina. Enligt Dugin bör uppstyckningen av Kina – i "Geopolitikens grunder" betecknat som Rysslands främsta regionala rival – starta med rysk annektering av Tibet, Xinjiang och Manchuriet (samt Mongoliet) för att skapa ett "säkerhetsbälte". Det "metapolitiska" odlandet av fiendskapen till Kina framgår på ett subtilt men tydligt sätt i Dugins olika nätverk, det räcker med en hastig blick på *Katehons* hemsida. Av en artikel, rubricerad "Kina på krigsstigen: vem blir första offret?" får läsarna veta att "den kinesiska armén [håller på att] förbereda sig för krig [...] och bryta den känsliga jämvikt som uppstått i världen efter andra världskriget" och "ett efter ett nyper man av territorium tillhörigt länder i det forna Sovjetunionen, Ryssland, Kirgizistan, Kazachstan". Dess "aggressiva ambitioner" framgår också klart av vad som pågår i Sydkinesiska havet samtidigt som artikeln helt bortser från USA:s militära inringning och försök att tillskansa sig kontrollen över viktiga havsleder, som är den tydliga orsaken till Kinas defensiva agerande. Med lite grammatikaliska förändringar kunde artikeln lika gärna ha plockats från något neokonservativt amerikanskt debattinlägg. En annan artikel – "Finns något alternativ till Kinas nya Sidenväg?" – försöker misskreditera det kinesiska projektet för att stå i strid med deltagarländernas intressen och går lystet in på vad Ryssland kan komma att tjäna på Trumps ekonomiska krigsföring mot Kina. I det avseendet skiljer sig Dugins geopolitik inte mycket från tongångarna hos Kissinger, Brzezinski, Clinton eller Trump: att utså split mellan Ryssland och Kina. Enda skillnaden består i vem av dem som de ställer in sig hos och vem de angriper vid ett visst tillfälle.

"Neo-eurasianismen" är därmed långt ifrån att vara det anti-västliga, Tredje världen-vänliga, initiativ den ibland felaktigt betraktas som. Den är raka motsatsen till "Trikontinentalismen" på 1960- och 70-talet, som inte strävade efter att ena Ryssland med Tredje världen i en utmaning av västlig imperialism, utan i stället syftar till att enas med en del av Västimperialismen (Europa) samtidigt som man uppfyller de geopolitiska målen hos en annan del (att krossa Kina). Inte ens Ryssland skulle nödvändigtvis tjäna på en sådan strategi. Samma fascistiska miliser som idag krigar

mot etniska ryssar i Donbass ingick för bara några år sedan i Dugins ”etnopluralistiska” nätverk och deltog på hans konferenser i Ryssland.

Avsaknaden av någon samhällelig bas för en genuin form av socialism (antiimperialistisk och internationalistisk) i Väst gör det lätt för fascismen att utnyttja vänstern. Genom att medverka till att frångå den borgerliga demokratin all legitimitet kan vänstern oavsiktligt bidra till att lägga grunden för fascism. Dugins program går ut på en geopolitisk attack på USA:s främsta rival i kombination med att utse invandrarna till syndabockar för kapitalismens härjningar. Duginismen är en klassisk fascistisk blandning av retorik mot eliten, krav på etnisk rening och en imperialistisk agenda utrikespolitiskt, allt draperat i politiskt korrekta appeller till kulturell identitet och anti-västligt skränande. Den verkliga faran med den består i att den förmått tränga in bland anti-imperialister och inom vänstern.

Tips – mer om Dugin

Svenska tidskriften *Expo*: [Den Duginska fascismen sveper över Ryssland](#)

Svenska Wikipedia om Dugin: [Aleksandr Dugin](#). Engelska (betydligt utförligare): [Aleksandr Dugin](#).

2016 gjorde brittiska BBC en dokumentär där Dugin intervjuades och fick redogöra för sina idéer. Se [The Russians who fear a nuclear war with the west – BBC Newsnight](#). Avsnittet med Dugin börjar drygt 8 minuter in i programmet.

[Aleksandr Dugin: The far-right theorist behind Putin's plan](#) (amerikanska CBS News, *60 Minutes Overtime* talar med Alexandr Dugin [2017], som i årtionden manat till annektering av Ukraina)

Tillägg 10/9 2022:

Dugins dotter Daria Dugina dödades i en bilexplosion i Moskva 20/8. Se t ex: [Dottern till ”Putins hjärna” död i bilexplosion](#) (*Aftonbladet*)

Vem som är skyldig till attentatet är inte klargjort och frågan är om den ryska statsledningen ens är intresserad av att ta reda på och offentliggöra sanningen om detta. Givetvis har man försökt skylla på Ukraina, fast några trovärdiga bevis för detta har man inte kunnat presentera. Ytterst få bedömare, förutom en del av de som redan utmärkt sig som Putin-kramare, tror på den förklaringen, inte minst därför det är svårt att tro att Ukraina skulle ha något intresse av eller ha något att vinna med ett sådant mord. Undertecknad får snarare en känsla av att Putin här går i Stalins fotspår: under den stora terrorn 1936-38 beskyldes ett stort antal personer som Stalin ville bli av med för att ha mördat (bl a partichefen i Leningrad, Kirov) och planerat mörda ett stort antal personer i Stalins krets (inklusive honom själv) – ingen var skyldig till detta.

Tillägg 6/4 2023:

Söndagen den 2/4 2023 dödades den högerextremistiska militärbloggaren Vladlen Tatarskij i en explosion på ett kafé i S:t Petersburg. Samtidigt skadades minst 30 andra. Attentatet skedde i samband med en diskussion organiserad av den Wagnerknutna ultranationalistiska gruppen Kiber Z Front. Se [Kvinna gripen för mordet på militärbloggare](#) (*Aftonbladet*) och [Efter sprängattacken: Putin sparkar krischef](#) (*Expressen*)